

GULÁCSY LAJOS (1882–1932)

Különös szoba, 1905 körül | Peculiar Room, around 1905

Olaj, karton | Oil on cardboard, 33 x 39 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Gulácsy Lajos
Hátoldalon felirat | Inscription on the reverse:
"Különös szoba" olajfestm. Gulácsy Lajos VIII., Rigó u. 14.

Kezdő ár | Starting price: 3 200 000 Ft / 9 143 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimate: 14 286 – 20 000 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:
Márffy Ödön és Gulácsy Lajos kiállítása, Budapest, "Uránia" Műkereskedés,
1907. március 27. – április 17. (kat. 40. Különös szoba, olajf. 100 Korona)

„Azt hiszik tréfálok, pedig halálosan komoly dolog ez. Én a múltban élek, ők ebben a fontoskodó jelenben.”

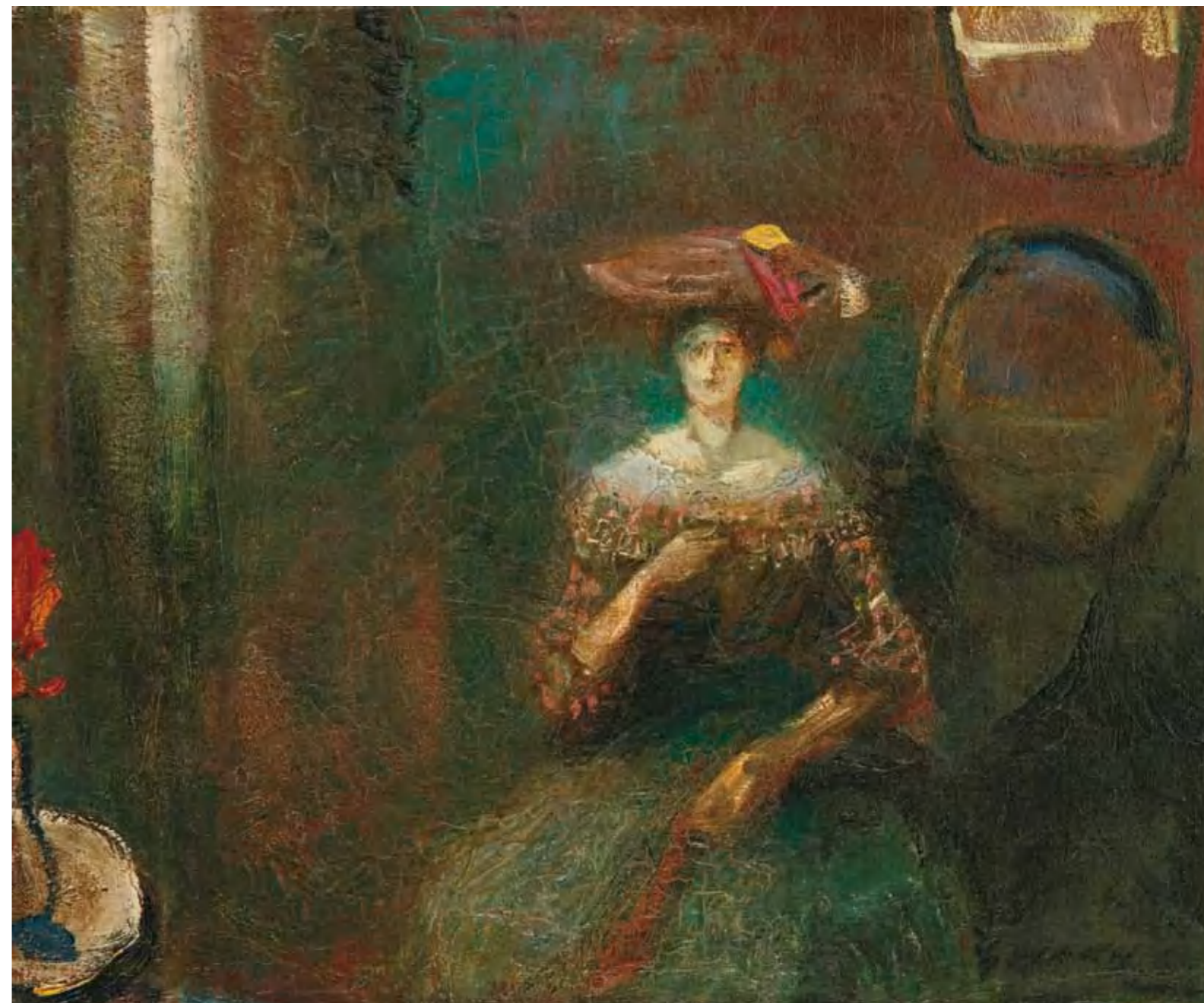
(Gulácsy Lajos)

Rippl-Rónai József 1904-ben megfestette azóta sokat reprodukált híres képét, melynek eredetileg az „Amikor az ember a visszaemlékezéseiből él. Öreg asszony.” címet adta. A kép 1905-1906 fordulóján szerepelt a művész kaposvári gyűjteményes tárlatán és 1906 elején a budapesti Könyves Kálmán Szalonban, majd ezt követően a Műcsarnok Tavasz kiállításán is. Ez utóbbi alkalommal a mű elnyerte a 4000 koronás Társulati Díjat, és állami vásárlás útján a Szépművészeti Múzeumba került. A képen a művész kaposvári otthonának egyik szobájából

egy másikba tekintve örökölte meg idős édesanyját. Gulácsy Lajos feltehetően látta is a Budapesten több alkalommal bemutatott művet, főként hogy a Műcsarnok 1906 tavaszi tárlatán ő is részt vett két olajfestményével.

Édesapja betegségének hírére, Gulácsy 1905 januárjában hazatért Rómából. Mivel Gulácsy Lajos mérnök nem sokkal később tüdőgyulladásban elhunyt, így az édesanya, Méray-Horváth Jolán és a fiatal művész már nem tudták fenntartani az előkelő Sugár úti (a mai Andrassy út) lakásukat, és kénytelenek voltak a VIII. kerü-

leti Rigó utca 14. számú ház egyik fényhiányos, szoba-konyhás lakásába költözni. Ez a cím szerepel Gulácsy kézírásával a most aukcióra kerülő *Különös szoba* című olajkép hátoldalán is. Egy szoba és egy konyha, ennyi volt az élettere a két elárvult embernek, és Gulácsy jobb híján itt volt kénytelen megfesteni képei javát. Fantasztikus és gyönyörű műveket alkotott az alkotásra szinte alkalmatlan környezetben. A *Különös szoba* elegánsan öltözött modelljének kilétét azonban homály fedi. Lehet Gulácsy édesanyja, esetleg egyik nővére, Berta vagy Sarolta, akik apjuk el-

1. Rippl-Rónai József: Amikor az ember a visszaemlékezéseiből él, 1904 MNG Budapest
2. Gulácsy Lajos: Dante találkozása Beatricével, 1906 MNG Budapest
3. Jean-Antoine Watteau: Az aggódó szerető, 1717-20 Musée Condé, Chantilly

hunytát követően szintén Budapestre költöztek. Rónaival ellentétben Gulácsynak tehát csupán egy sötét szobácska távlatai és szűk perspektívája állt rendelkezésre.

Germanus Gyula, a híres orientalista 1964-ben írta meg emlékeit Gulácsyról, egykori elemista osztálytársáról. Így szólaltatta meg az ekkor már több mint három évtizede örökre eltávozott barátját: „Az a világ, amit isten teremtett számunkra, álomvilág. Ezt a hétköznapi ember mértékbe, számokba szorította be és a sokszínű ragyogást szürke egyformaságba vonta.

Úgy akarja látni a dolgokat, hogyan gyarló értelmével elskatulyázza azokat, nem úgy, ahogyan tobzódna a valóságban értelmünk felett, a maguk tisztaságában, érintetlenül!” Ez az idea, ez az érzékfeletti valóság jelenik meg Gulácsy *Különös szobájában* is, melyen a szegényes Rigó utcai szobácskát rejtelmes és nemes titkokat rejtő budoárrá varázsolta, egy választékos ízléssel öltözött hölgygel a főszerepben. Gulácsy László, a művész unokaöccsének feljegyzéseiben olvasható az a történet, melynek során a művész elkísérte nővéreit egy maszkabálba. A jelme-

zeiket maga Gulácsy tervezte és szerezte be, a legnagyobb műgonddal válogatva össze a ruhadarabokat és kiegészítőket. A saját maga számára összeállított reneszánsz stílusú öltözetet élete végéig őrizte, és alkalmanként viselte is. A *Különös szoba* úrnőjében talán egyik nővérét örököltette meg díszes báli ruhájában, talán csak kimeríthetetlen fantáziájának az egyik szülőtte. De mindez már pontosan és örökre úgy marad ismeretlen, ahogy Gulácsy a rideg valóságot szellemítette át művészetében és egész rövidre szabott életében.

RUM ATTILA